

Onderwerp: Kritiek op ADSB en ministeries voor inadequate analyse van veiligheidssituatie in relatie tot Mozambique LNG project + verdere update stand van zaken Mozambique LNG en ADSB

20 december 2023

Geachte Kamerleden,

Op 26 oktober steunde uw partij de motie waarin u de regering oproept vóór de herbeoordeling over het LNG-project van TotalEnergies in Mozambique, dat Nederland voor 1 miljard euro heeft verzekerd, een debat met de Kamer te voeren.

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z18548&did=2023D44686>

We willen u hierbij op de hoogte stellen dat afgelopen vrijdag bewindspersonen Van Rij en Van Leeuwen schreven dat ze de aangenomen motie naast zich neerleggen. De overheid blijft bij het staande beleid dat alle projecten pas achteraf kunnen worden besproken in de Kamer.

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z20277&did=2023D49503

We zijn geschrokken van dit besluit. We verzoeken u dringend om druk uit te oefenen op de bewindspersonen dat er extra waarborgen worden genomen in een proces waarvan we weten dat het eerder al faliekant misging.

De fouten die zijn gemaakt bij de eerdere beoordeling (zie Proximities rapport <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/19/rapport-proximities-incl-aanbiedingsbrief>) laten zien dat er meer parlementaire controle nodig is om te beoordelen of alle financiële, sociale en milieurisico's in dit project goed zijn onderzocht en meegewogen. Proximities concludeerde dat Atradius DSB niet het mandaat noch de expertise had om een adequate risicobeoordeling te doen. Het niet uitvoeren van de motie vinden wij in deze context dan ook zeer verontrustend. De toezeggingen die Van Rij en Van Leeuwen in de brief doen hadden ze vóór de stemming over de motie al beloofd.

In Mozambique gaat het geweld door. Hoewel de veiligheid in het projectgebied en op belangrijke wegen is verbeterd, zijn de regio en vooral de burgers nog steeds verre van veilig. Er zijn hele gebieden waar extremisten actief blijven en er vinden nog regelmatig aanslagen plaats. Uit rapporten blijkt dat sociaaleconomische ongelijkheid en het gebrek aan verwachte voordelen van het gas zelf belangrijke drijfveren van conflict zijn, die TotalEnergies en de regering van Mozambique niet aanpakken. De voorwaarden voor een nieuwe escalatie van het conflict zijn dus nog steeds aanwezig. Via de media lezen we dat Total eind dit jaar formeel het project wil herstarten. Van lokale bronnen horen we dat Total al sinds mei dit jaar zeer actief is in het projectgebied. Het werk lijkt dus informeel door te gaan. Er is daarnaast een toename van politie en Rwandese militairen. Ook het vliegveld wordt uitgebreid van 600 naar 800 meter om grotere vliegtuigen te kunnen laten landen, wat bijdraagt aan de verdere ontwikkeling van het project.

Zie via deze linkjes de rapporten over de sociaaleconomische ongelijkheid en gebrek aan verwachte voordelen: https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/sar-51_2.pdf en

<https://www.accord.org.za/conflict-trends/ignoring-the-roots-of-mozambiques-war-in-a-push-for-military-victory/> en <https://periodicos.ufba.br/index.php/afroasia/article/view/46936/26897>

Onderzoeksjournalist Alex Perry die blootlegde hoeveel mensen vermoord zijn bij de aanslag in Palma in 2021, <http://www.alex-perry.com/palma-massacre/>, wil verder onderzoek doen naar de misstanden, maar hij komt Mozambique op dit moment niet meer in. Hij was samen met een Mozambikaans delegatie in oktober in Nederland om samen met ons te spreken met de verantwoordelijke ministeries, wat leidde tot de motie. Zijn ontzegging tot Mozambique betekent dat er minder objectieve informatie naar buiten komt.

Nieuw onderzoek naar de mogelijke opbrengsten van het gasproject laat zien dat het onwaarschijnlijk is dat Mozambique veel aan het project gaat verdienen, wat zorgt voor verdere sociale onrust. <https://www.iisd.org/taxonomy/term/161> Al eerder hebben we gewezen op de economische risico's van het project voor Mozambique, bronheffingen lopen via de Verenigde Arabische Emiraten waardoor Mozambique tot 2 miljard dollar kan mislopen.

<https://www.somo.nl/oil-and-gas-multinationals-avoid-up-to-2-billion-in-taxes-in-mozambique/>

We houden de komende weken in de gaten of Total inderdaad officieel aankondigt door te gaan met het project en zullen u hierover ook op de hoogte houden.

Vriendelijke groet,

Namens Both ENDS, Milieudefensie en Bank Track